

Станислав Иванов / Stanislav Ivanov

**АКЦИИ НА ОКОЛИЙСКИТЕ КОМИТЕТИ НА
ПОМОЩНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ЯМБОЛ И
В ЕЛХОВО ЗА ПОДПОМАГАНЕ
НА ГЛАДУВАЩИТЕ РУМЪНСКИ ДЕЦА,
ГРЪЦКИ БЕЖАНЦИ И ИСПАНСКИЯ НАРОД
ПРЕЗ 1947–1949 г.**

**Actions of the District Committees of the Aid
Organization in the Towns of Yambol and Elhovo
to Help Starving Romanian Children, Greek
Refugees and the Spanish People in 1947–1949**

Abstract: In this paper, we study a poorly researched issue from the history of the relief movement in the districts of Yambol and in Elhovo – the actions to raise funds for the Romanian children living in want, the Greek refugees and the Spanish workers. In the course of the research, we emphasize the contribution of local village committees, workers' and students' collectives, and the initiatives of individual citizens to raise funds for foreign citizens in need. Documents from page 50 and page 61 of the State Archives – Yambol are entered into scientific circulation.

Keywords: Yambol, Elhovo, action, relief movement, Romanian children, Greek refugees.

В настоящата публикация ще разгледаме един слабо проучен въпрос от историята на помощното движение в Ямболска и в Елховска околия – акциите за набиране на средства за бедстващите румънски деца, гръцки бежанци и испански трудещи се. В хода на работата си ще акцентиране върху приноса на локалните селски комитети, на работническите и ученически колективи и инициативите на отделните граждани за набиране на средства за нуждаещите се чуждестранни граждани. В научен оборот ще бъдат въведени документи от ф.50 и ф.61 на Държавен архив – Ямбол.

Първата акция, върху която ще фокусираме вниманието, е свързана с бедственото положение в съседна Румъния през втората половина на 40-те год. на минали век. Сушата и слабите реколти в страната през 1946–1947 г. водят

до остра продоволствена криза в северната ни съседка, от която най-много страдат децата – бъдещето на нацията.

В създалата се кризисна ситуация румънското правителство закономерно отправя призови за помощ към СССР и страните с народна демокрация от Източна Европа. Българските държавници незабавно се отзовава на молбата за помощ на румънските си другари, въпреки тежкото икономическо положение на страната. Без да губи излишно време, ръководството на помощната организация в столицата създава аукционен комитет, които трябва да набира дарения за румънските деца сред населението и различните учреждения.

Логично, първоначално акцията се реализира само на територията на Северна България и Софийско (тъй като една част от хранителните продукти са с ниска трайност и трябва да бъдат транспортирани в кратки срокове до Румъния), но по-късно, поради незадоволителните резултати, обхваща и околните от Южна България, като с координирането на тази дейност отново изцяло се ангажира помощната организация¹.

В тази връзка Областният помощен комитет в Бургас изпраща на 18 февруари 1947 г. заповед до Околийския комитет в град Ямбол, като един от големите градове в България, да инициира акция за набиране на средства за бедстващите румънски деца в която да се включат и комитетите на ОФ, занаятчийските сдружения, женските движения, земеделските кооперации, състоятелни частни лица, граждани и др.² Ръководството на Областния комитет на Помощната организация разчита на солидарността и милосърдието на ямболци, основали множество благотворителни организации през първата половина на двадесети век.

С тази цел на 7 ноември 1947 г. Ямболската помощна организация провежда разширено заседание с представители на ОФ и другите масови политически формации, за да разгледа решението на правителството за подпомагане на румънските деца (а по късно и на гръцките бежанци, настанени в страната). В края на заседанието е прието решение за сформирание на акционен комитет за подпомагане на децата на Румъния, в който влизат Иван Куршумов (председател), Саша Желязкова (секретар), Павлина Атанасова (касиер), Михал Гозес (домакин) и Дочо Динев и *(не се чете)* Гаджокова (съветници)³.

Съгласно изготвения план за действие на Комитета първи в акцията за набиране на помощи за румънските деца се включват селските комитети в околията, тъй като в селата има най-голям запас от хранителни продукти (тук помощният комитет използва опита от Втората световна война)⁴. През следващите дни във всички по-големи села на околията са изпратени емисари на Помощния комитет за координиране на акцията. И въпреки че почти всички села от околията откликват на призива на помощния комитет, най-активна дейност развива помощната организация в с. Люлин. **На 20 февруари 1947 г. помощните дейци в селото (заедно с партньорите си)** учредяват извънреден акционен комитет за подпомагане на бедстващите деца в Румъния в състав Йордан Вълков (председател на комитета на ОФ в селото), Тончо Господинов

(училищен директор), Станчо Гочев и Димо Костадинов (учители), Иван Проданов (кмет), Мария Йорданова (секретар на БЖНС), Диню Йорданов (член на БЗНС), Георги Йорданов (член на РПК), Делчо Иванов (член на местната кооперация). Още на същия ден членовете на Комитета се събират на съвещание, на което набелязват конкретните мерки за действие (агитация, обход и складиране на дарените продукти). Със съдействието на масовите организации в селото са сформирани три комисии от доброволци, които посещават всички къщи на Люлин, за да събират пари и продукти за децата в Румъния. В резултат на усърдната им работа в складовете и сметките на Околийския комитет в Ямбол само за няколко седмици постъпват 327 кг брашно, 105 кг пшеница, 110 лв. от селяните, 660 лв. от учениците в началното училище и 1500 лв. от ремсистите⁵. В различна степен се отчитат и останалите селища от околията.

В следващите редове ще представим накратко приносите и на другите села в Ямболско.

Село Савино: Местните помощни дейци събират и предават в Ямбол общо 70 кг пшеница, 8, 400 кг свинска мас, 173 кг брашно, 2,5 л растителни масла, 2, 600 кг сланина, 1 кг памук, 2 броя кърпи и сумата от 210 лв.

Съседите им от Межда: 128 кг брашно, 94 кг пшеница и 1,5 кг свинска мас⁶.

Село Овчи кладенец: Събрани са общо 374 кг брашно, 28 кг царевица, 655 кг пшеница, 215 кг лук, 1,5 кг памук, 53 яйца, 2 кг мас и 450 лв.

Село Гълъбинци: Събрани са 152 кг брашно, 8,6 кг сланина, 10 кг лук, платове и дрехи⁷.

Село Победа: Местното общинско управление изпраща в складовете на околийската помощна организация общо 249 кг брашно, 331 кг пшеница и 345 лв., дарени от жителите на селото по време на акцията.

Село Веселиново: Набраните средства и продукти включват: 344 кг жито, 201 кг брашно, 10 кг ориз. Кооперацията в селото също предоставя помощ за румънските деца в размер на 100 кг пшеница и 97 кг брашно. Включват се и учениците от селското училище с 57 кг брашно, 16 кг пшеница и килограм свинска мас.

Село Завой: Местният помощен комитет отчита дарения в размер на 523 кг пшеница и 67 кг брашно⁸. Освен това децата от казионната организация „Септемврийче“ в селото провеждат акция сред връстниците си в началото на февруари, в резултата на която събират още 78 кг брашно, 1,330 л шарлан, 27 яйца и 265 лв.

Село Хаджи Димитрово: Кметският наместник докладва на председателя на околийския комитет на помощната организация в град Ямбол, че акцията за набиране на средства в помощ на румънските деца в селото (в която участват представители на ОФ комитет, БРП (к) и казионния БЗНС) е приключила успешно и събраните 180 кг брашно ще бъдат транспортирани до град Ямбол⁹.

Село Свобода:. В благотворителната акция по набиране на средства за румънските деца се включват представители на ОФ комитета в селото, на читалището и на местната кооперация. Активистите посещават почти всички домове в селото и събират общо 32 кг брашно, 24 кг пшеница, 2,5 л шарлан, 1, 200 кг мас и половин килограм сланина¹⁰.

Село Борисово: Жителите на селото откликват на призива на местния комитет на помощната организация, като даряват 237 кг брашно, 2,5 кг мас, 1 кг лук и малко шарлан¹¹.

Българската държава не се задоволява само с изпращането на събраните продукти и средства в Румъния. Със съдействието на комитетите на помощната организация в български пансиони са настанени няколко стотици румънски деца от бедстващите райони на страната. Икономическата криза и съкратените бюджетни разходи обаче налагат решението издръжката им да бъде поета изцяло от Централния акционен комитет и местните му подразделения (които не са изчерпали все още набраните средства). В тази връзка в специално писмо до местните акционни комитети, в това число и ямболския, се подчертава че:

- издръжката на румънските деца в сиропиталищата на отделните околии трябва да е за сметка на аукционните комитети, а не на населението;
- децата трябва да се хранят само с качествена и разнообразна храна, която да включва супа, основно и десерт на обяд и две порции за вечеря;
- помещенията, в които са настанени румънските деца, трябва да са чисти и проветливи, с прилични санитарни условия и ново бельо;
- на децата трябва да бъдат осигурена също така и адекватна медицинска грижа и канцеларски материали – тетрадки, моливи, химикали и др., и спортни уреди за доброто им прекарване.

След приключването на акцията за събиране на помощи за румънските деца Централният комитет на помощната организация в град София изпраща окръжни писма, с които изказва благодарности на изявени дейци на помощното движение в отделните околии на страната. Логично, дългият списък от имена включва и заслужили лица от ямболска околия: Теньо Колев (от с. Иречеково), Марийка Георгиев (от с. Окоп), Злати Георгиев, Кутьо Златаров, Михал Гозес, Марио Петров, Милчо Лесев, Иван Петров, Райна Петкова, Марийка Петкова, Кера Парашкевова и Слав Писаров¹².

За да се избегнат злоупотребите и разхищенията на средства и на продукти, ръководството на Околийския помощен комитет води точна статистика за предадените суми и продукти за издръжката на румънските деца, като за тази цел е назначена специална ревизионна комисия в състав Димитър Серафимов (директор на ямболския клон на БНБ) и Рафаел Поликарп (касиер в околийския комитет на ОФ), която прави проверки на приемателните протоколи и наличните средства и продукти, дарени от населението. През целия период от време, през който трае ревизията, комисията докладва на членовете на Околийския помощен комитет за работата си. Както се очаква, ревизията не уста-

новява нарушения по водената документация и липса на средства и продукти от складовете на организацията, но констатира факта, че поради високите температури и липсата на хладилни камери част от продуктите са станали непригодни за използване и се налага бракуването им от санитарните инспектори.

С цел по-голяма прецизност членовете на комисията описват детайлно всички дарени стоки и продукти: брашно – 20 601 кг, пшеница – 13 954 кг, ръж – 880 кг, царевича – 28 кг, олио – 251 л, фасул – 308 кг, сушени сливи – 126 кг, домати (салца) – 33, 2 кг, сирене – 11,9 кг, сланина – 51 кг, лук – 650 кг, мармалад – 296 кг, консерви – 41 кутии, фиде – 118 кг, юфка – 24 кг, макарони – 107 кг. Списъкът продължава със захар – 84 кг, леща – 6 кг, мас – 112 кг, червен пипер – 14 кг, ориз – 175 кг, яйца – 948 бр., липов чай – 73 пакетчета, сухари – 18 кг и орехи – 8 кг. Дарени са и много дрехи и обувки, вълнен пуловер, детски голф, четири жакетчета, две ризки, три броя долни детски гащи, четири броя пуловерчета, едно забунче (вид елече – б.а.), десет блузки, една горна риза, три шапки, единадесет броя вълнени чорапи, седемнадесет чифта терлици, три кърпи за лице, кожени панталонки, един чифт обувки и налъми, четири чифта дървени обувки, шушони и топлини.

От изброените продукти и предмети към гарата в гр. Русе, за да бъдат транспортирани до бедстващите румънски деца, са изпратени: ръж – 880 кг, 41 бр. консерви, 55 кг мас, 178 кг фасул, 82 кг фиде, 130 кг ориз, 45 кг сланина и 67 кг захар¹³. С цел набавяне на парични средства са продадени 20 533 кг брашно, 13 954 кг пшеница и 28 кг царевича, като получените суми са внесени по сметката на Централния комитет. Една малка част от набраните продукти с бързо изтичащ срок на годност са дарени на детския дом в града, за да бъдат оползотворени, а именно 68 кг брашно, 6 кг сланина леща и домати, 13,2 кг салца, 296 кг мармалад, 11,9 кг сирене и 388 бр. яйца.

Както вече споменахме, не се наблюдават злоупотреби и с дарените парични средства. В касата и в сметките на околийския комитет са постъпили 382 312 лв. от помощи и 689 695 лв. от продажба на стоки – общо 1 072 007 лв.

Във втората част на статията ще се спрем върху акцията за подпомагане на испанския народ и на гръцките бежанци, намерили убежище у нас, тъй като те се провеждат почти паралелно в повечето помощни организации¹⁴. В тези акции първо се включват комитетите на Елховската помощна организация. Околийският комитет на Елховската организация е сред първите в страната, подкрепили акцията за подпомагане на гръцките бежанци и на испанския народ. От доклада на председателя му до централния комитет на помощната организация в София научаваме, че след призива на правителството незабавно до централата в София са изпратени два колета с 49,60 м непромокаем плат Оксфорд, два чифта мъжки гащи, мъжка фланела и един пуловер, една прес-тилка, двадесет и седем чифта памучни чорапи, плюс девет чифта вълнени чорапи, два чифта терлици и седемдесет и два броя кърпи, специално предназначени за гръцките бежанци у нас.

През следващите месеци помощните комитети от селата и град Елхово, както и селсъветите, кооперациите и частни лица, последователно изпращат различни суми по сметките на Централния комитет на помощната организация в столицата за подпомагане на испанския народ и на гръцките мигранти. Свидетелства за това намираме отново във финансовите отчети на контролната комисия на Елховската помощна организация: с. Голямо Крушево отчита 628 лв.; с. Воден – 2600 лв.; с. Срем – 1135 лв.; с. Дъбово – 219 лв.; с. Гранитово – 667 лв.; с. Мамарчево – 460 лв.; Елхово – 2693 лв.; с. Лесово – 637 лв.; с. Стефан Караджово – 400 лв.; с. Голям Дервент – 560 лв.; с. Дряново – 305 лв. и с. Мелница – 145 лв. или общо 10 675 лв. Към тях трябва да прибавим и приходите от продажбата на марки в размер на 8 400 лв. или всичко 19 075 лв.¹⁵

В тази връзка трябва да споменем, че в първия етап на кампанията селският помощен комитет във Воден внася сумата от 3700 лв. (от продажбата на 120 значки и определено количество марки), предназначена за подпомагане на испанския народ. Няма уточнение обаче колко от тях са за испанския народ и колко за абонамент на вестници.

В село Голямо Крушево на специално място е поставена спестовна касичка за набиране на средства за испанските деца, която е отворена на 8 септември 1946 г. от специална комисия в състав Стоян Куцумеров и Никола Бушнаков, и други членове на помощната организация. Намерените в нея 628 лв. незабавно са внесени в сметките на Околийския комитет в град Елхово.

За разочарование на правителството обаче резултатите от акцията в цялата страна са скромни и по указания на Централния комитет на помощната организация кампаниите за набиране на средства за испанския народ и гръцките бежанци са удължени, за да могат околийските комитети да засилят агитацията си сред обикновените граждани и да ги приканят към по-голяма солидарност с „трудещите се и онеправдани маси от Иберийския полуостров“ и гръцките бежанци. Подтиквани от призивите на властите, през следващите месеци помощните комитети от селата и град Елхово, както и селсъветите и кооперациите, и частни лица изпращат допълнителни суми по сметките на централния комитет на помощната организация в столицата за подпомагане на испанския народ (за които обаче нямаме точни сведения).

Малко по-късно в помощната акция за страдащите гръцки бежанци и испански трудещи се включва активно и Околийският помощен комитет в град Ямбол. На 24 юни 1947 г. лично председателят му П. Илиев изнася доклад на тема „Гърция в лапите на фашизма“ в салона на читалище „Съгласие“.

Няколко месеца по-късно отново той организира протестно събрание в подкрепа на левите сили в Гърция¹⁶. В точно определения ден (не открихме точната дата) стотици граждани на Ямбол митингуват открито по улиците на града в подкрепа на гръцките си другари. От импровизирана трибуна, разположена в центъра на града, общественикът Александър Анчев запознава събралото се множество с позицията на българското правителство по въпроса, след което демонстрантите приемат резолюция, с която:

– се обявяват против бомбардирането на цивилни обекти от силите на десницата в Гърция;

– настояват за незабавното изтегляне на британските и американски войски от територията на южната ни съседка;

– ратуват за започването на мирни преговори и съставянето на демократично правителство;

– приветстват съпротивата на генерал Маркос и бойците от Грамос и Смолика.

Нещо повече, присъстващите на митинга ямболци тържествено обещаваха, че ще се включат според възможностите си в акциите за набиране на средства за гръцкия народ и ще се грижат всеотдайно за изстрадалите гръцките имигранти, настанени у нас.

Ямболската червенокръстка организация също събира продукти за народите на Гърция и Испания. Трогнати от тежкото положение на политическите имигранти от южната ни съседка, сътрудниците на благотворителната организация предоставят за нуждите им от складовете си горни и долни дрехи, обувки, шушони и други стоки от първа необходимост. Впоследствие една част от дарението е предоставена и на семействата на пострадалите от “царския режим“, и на жителите на с. Тервел (Тенево), засегнати от големите наводнения¹⁷.

За да масовизира кампанията по набиране на средства за гръцките имигранти (която изостава), Околийският комитет на помощната организация в Ямбол свиква ново събрание с представителите на политическите организации и трудовите предприятия, на което ги приканва да съдействат за пласирането на пощенски марки на стойност 500 000 лв., печалбата от които ще отиде за финансиране на споменатата акция. Малко по-късно членовете на Ямболския околийски комитет на помощната организация се обръщат и към архиерейския наместник в града, за да се включи и духовенството в акцията по набирането на средства.

Както вече споменахме, освен с изпращане на помощи зад граница ямболската общественост подпомага и настанени чуждестранни граждани у нас. От кореспонденцията на Централния комитет на помощната организация в София с ямболските колеги разбираме, че по решение на правителството в околията са настанени общо шест семейства на гръцки политемигранти. Всички те са приети дружелюбно от ямболската общественост, която прави всичко възможно да облекчи тежкото им положение. Тук трябва да споменем, че особено драматична е съдбата на семейство Варгамидис, изгубили двете си деца Тула и Таки, изоставени в района на град Нея Орестиада. Част от членовете на помощната организация лично посещават и общешитията на гръцките имигранти в Сливен, за да поднесат приветствия към прокудените семейства и да им връчат събраните колети с продукти и дрехи. По своя инициатива на 5 декември 1947 г. представителни група от Районната помощна организация „Димитър Желязков“ – Ямбол и ръководството на помощното дружество в

село Митирис предават на гръцките семейства, настанени в Сливен, събрани- те от двете дружества помощи в размер на 88 кг брашно, 180 л шарлан и 45 кг ябълки. В края на срещата даровитият ученик Дарко Братанов, член на орга- низация „Септемврийче“, поднася приветствие към гръцките си връстници, настанени в дома за бездомни в град Сливен¹⁸.

Въпреки ограничените си възможности поради следвоенната икономи- ческа криза, Ямболският гарнизон също се включва в националната акция за набиране на средства за гръцките семейства у нас. Летищната рота отделя от складовете си ограничено количество дефицитни стоки: 7600 кг свинска мас, 10 кг захар и ориз, 24500 кг брашно, 15 700 кг фиде, 6250 кг кашкавал, 12, 500 кг сушени плодове и сумата от 9450 лв., събрани от военнослужещите.

До края на годината са събрани средства и от: Финансово управление – Ямбол – 3280 лв., 39 купона, 1600 кг грах и долни дрехи; от Керамична фа- брика – 3570 лв.; от КООПМ „Народен строеж“ – 4830 лв.; от КООПМ „Нов свят“ – 9300 лв.

Акцията продължава и през първите месеци на новата 1948 г., като към нея се присъединяват все повече учреждения, професионални колективи и селски организации. В писмо от 11 февруари 1948 г. до редакцията на в. „Тун- джа“ председателят на Ямболската околийска организация съобщава, че по сметките и складовете на организацията от началото на годината са постъпили 5400 лв. от дружеството на лесничите, 10 500 лв. от чиновниците от община Ямбол, 1200 лв. от счетоводителите, 20 000 лв. от предупредителната дружи- на, 4000 лв. от бръснарско-фризьорската кооперация, 43 7300 лв. от Народно женско дружество – Ямбол, 34 045 лв. от районни помощни организации, 4900 лв. от Водния синдикат, 3135 лв. от олио „Прима“, 3887 лв. от дружеството на служителите, 300 лв. от всетникопродавците, 22 350 лв. от кооперация „Ус- трем“, 4 200 лв. от квартално дружество, 10 500 лв. от кооперация „Георги Димитров“ и 32 900 лв. от БНБ. Към тях трябва да се добавят и средствата от селските организации: с. Окоп – 4 115 лв. и 41 кг брашно; с. Маломир – 1500 лв., 20 кг брашно и 5,5 кг мазнини; с. Ген. Инзово – 41 кг брашно, 11 л шарлан, 5 кг петмез, 6, 300 кг лук. Жителите на село Симеоново даряват 240 лв., 28 кг брашно, 20 кг царевица, 3 л шарлан, а тези на с. Борисово – 15 кг брашно, 3 л шарлан и дрехи. Помощната организация в село Овчи кладенец изпраща 270 лв., 234 кг брашно, прежда 2, 700 кг и 1, 500 кг памук и др.¹⁹

Успоредно с тези прояви някои от кварталните филиали на помощната организация в Ямбол организират благотворителни вечеринки и забави с цел набирането на средства за гръцкия народ.

Отново с тази цел Околийския помощен комитет планира за средата на месец февруари изнасянето на няколко благотворителни концерта за набиране на помощи за гръцките деца. Продължава и дейността по устройването на новодошлите гръцки бежанци на територията на страната, респективно и в ямболска околия. По решение на Централния комитет на помощната органи- зация в началото на месец март 1948 г. в град Ямбол са настанени 50 гръцки

деца, прогонени от продължаващата гражданска война. Със съдействието на Околийския комитет те са подслонени в сградата на бившия хотел „Стара Америка“ – емблематична за жителите на града, превърната от новите управници в партизанско общежитие.

Освен за издръжката на гръцките деца в Ямбол помощната организация в околията съдейства и за изхранването на съотечествениците им в Бургас, Сливен и София, като изпраща общо тон и половина брашно до домовете, в които са настанени²⁰.

Последни в благотворителната кампания за набиране на средства за гръцките бежанци се включват новите казионните женски дружества в околията, продължители на традициите на старите организации на дамите от Ямбол²¹. много усилия до 25 април 1949 г. активистките от Женско дружество – Ямбол провеждат няколко кампании за набиране на дрехи сред членовете си и отчитат следните резултати: 4 бр. пелени на стойност 400 лв., 27 бр. детско бельо на стойност 2160 лв., 13 бр. детски шапки на стойност 1040 лв., 7 бр. детски роклички на стойност 1400 лв., 14 бр. палтенца на стойност 2800 лв., 2 бр. вълнени пуловери на стойност 400 лв., 2 бр. фланели на стойност 800 лв., 4 ризи на стойност 400 лв. Към списъка трябва да добавим още и 8 бр. плетени палтенца на стойност 2400 лв., 7 бр. дамско бельо на стойност 700 лв., 1 бр. дамски комбинезон на стойност 200 лв., както и 2 бр. детски каскети на стойност 400 лв., 2 бр. възглавници на стойност 400 лв., 10 бр. детски чорапи на стойност 1000 лв., мъжки чорапи 8 бр. на стойност 2 400 лв., 5 чифта ръкавици (на стойност 1000 лв., 4 бр. терлици на стойност 320 лв., 13 бр. детски кърпи на стойност 1300 лв., 1 чифт обувки на стойност 100 лв., възглавница на стойност 200 лв., прежда 0,250 г на стойност 150 лв. и килограм памук на стойност 800 лв.

В заключение ще отбележим, че въпреки икономическите трудности в страната много жителите на Ямболска и Елховска околия активно се включват в благотворителните кампании за набиране на помощи за близки и по-далечни народи, намиращи се в тежко материално положение. В акциите за подпомагане на гръцките бежанци, испанския народ и на румънските деца участват дейно както обществени организации, така и частни лица, трудови колективи, учащи се и военнослужещи. Въпросните кампании не винаги протичат според очакванията на Околийския помощен комитет, защото чат от населението на областта не откликва на призива на помощните дейци за даряване на средства. С общите усилия на държавните институции и частни лица обаче десетки румънски деца и гръцки бежанци намират временен подслон и спасение на територията на Ямболска околия.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

¹ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 1..

² Вълчев, Т. и др. История на Ямбол. Ямбол, 2015, с. 123.

³ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 20, л. 47.

⁴ **Димитрова, Р.** Помощното движение сред трудещите се в Ямболски окръг по време на Отечествената война. – В: Победата в Отечествената война 1944–1945 г. и приносът на Ямболския край. Ямбол, 1985, с. 77.

⁵ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 2.

⁶ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 5.

⁷ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 7.

⁸ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 12.

⁹ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 15.

¹⁰ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 18.

¹¹ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 20.

¹² ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 31+ гръб.

¹³ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, л. 35.

¹⁴ **Даскалов, Г.** Гръцката политемиграция в България 1946–1989. София, 2008, 70–71.

¹⁵ ДА – Я, ф. 50, оп. 1, а.е. 11, л. 27.

¹⁶ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 27, л. 1-2.

¹⁷ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 27, л. 4.

¹⁸ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 27, л. 8.

¹⁹ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 27, л. 20.

²⁰ ДА – Я, ф. 61, оп. 1, а.е. 27, л. 33.

²¹ По въпроса виж подробно **Иванов, С.** Културно-просветни и благотворителни организации в ямболска, тополовградска и елховска околии (Ямболски окръг) в периода от втората половина на 20-те до края на 70-те години на XX в. Велико Търново, 2019, 9–14.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Архивни източници / Archival Sources

Държавен архив – Ямбол (ДА – Я), ф. 50, оп. 1 а.е. 11, ф. 61, оп. 1, а.е. 12, 27 [Darzhaven arhiv – Yambol (DA – Ya), f. 50, op. 1, a.e. 11, f. 61, op. 1, a.e. 12, 27].

Изследвания / Research Works

Вълчев, Т. и др. История на Ямбол. Ямбол, 2015 [Valchev T. i dr. Istoriya na Yambol. Yambol, 2015].

Даскалов, Г. Гръцката политемиграция в България 1946–1989. София, 2008 [Daskalov, G. Gratskata politemigratsiya v Bulgariya 1946–1989. Sofiya, 2008].

Димитрова, Р. Помощното движение сред трудещите се в Ямболски окръг по време на Отечествената война. – В: Победата в Отечествената война 1944–1945 г. и приносът на Ямболския край. Ямбол, 1985 [Dimitrova, R. Pomoshhtното dvizhenie sred trudeshtite se v Yambolski okrag po vreme na Otechestvenata vojna. - V: Pobedata v Otechestvenata vojna 1944–1945 g. i priinosat na Yambolskiya kray. Yambol, 1985].

Иванов, С. Културно-просветни и благотворителни организации в ямболска, тополовградска и елховска околии (Ямболски окръг) в периода от втората половина на 20-те до края на 70-те години на XX в. Велико Търново, 2019 [Ivanov, S. Kulturno-prosvetni i blagotvoritelni organizatsii v yambolska, topolovgradska i elhovska okolii (Yambolski okrag) v perioda ot vtorata polovina na 20-te do kraya na 70- te godini na XX v. Veliko Tarnovo, 2019].